# ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

ЛЬВÔВЪ. СЕРЕДА **Ч. 65.** Дня 3/15 Серпня 1849.

Выходитъ що Середы и Суботы. Цѣна для одбираючихъ въ Редакціи: четвертьрочна 1 рень. 15 кр. ср.; поврочна 2 рень. 30 кр. ср.; черезъ почты: четвертьрочна 1 рень. 35 кр. ср.; поврочна 3 рень. 10 кр. срб.

Выдѣлъ Рады Головнои оухваливъ для зайшлои потребы Радꙋ Головнꙋ на день 16. т. м. склыкати. Того рады Всеч. и Чест. Членовъ Рады Головнои запрашаются въ той день о годинѣ шестôй по полꙋдни въ обыкновеннôмъ мѣсци зôйтися.

Львôвъ дня 10 Серпня 1849.

Ôдъ Выдѣлꙋ Рады Головнои.

---

Рада Головна подала до Высокого Председательства краевого и до высокои комендны Генералнои прошеніе, щобъ въ Рꙋскôй части Галичины всѣ оурочистости въ днѣ нормалніи а именно оурочистость въ день оурожденія Его Величества милостиво намъ владѣющого Монархи Францѣшка Іосифа оу Львовѣ и Перемышли въ церквахъ Архикатедральныхъ а въ обводовыхъ мѣстахъ въ церквахъ рꙋскихъ торжественно ся ôдправляли, и щобъ тôй ôдправѣ всѣ чины цивильни и военни присꙋтствовали.

---

Всеобщій Мѣсяцесловъ (Календаръ) Львôвскій на рôкъ 1850 по найлѣпшимъ взорамъ со оупотребленіемъ найдôстнѣйшихъ жерелъ въ языцѣ рꙋскôмъ оуложеный, содержающій всякіи для повседневной вѣдомости нꙋжніи и полезніи предметы, печатае ся иждивеніемъ Закладꙋ Ставропигіяльного, и въ короткôмъ времени продаватися бꙋде.

---

Докôнченье арт. зъ 64. Числа.

Если мовимо о ôдповѣднôй заплатѣ за роботꙋ, то черезъ тое кажемо, и оуже вынше казалисьмо, що тая заплата такая повинна бꙋти, абы робôтникъ на свое выйшовъ, абы самъ себе не скривдивъ. Якъ высока тая заплата бꙋти повинна, въ загалѣ сказати не можна. Въ такыхъ сторонахъ бꙋде она низша, въ сторонахъ дорогихъ выпаде вызша. Въ сторонахъ, где робôтника мало, где ся о робôтниковъ попытꙋютъ, бꙋде вôльша, якъ тамъ, где сами ся робôтники натрꙋчꙋютъ; томꙋ робôтники, зъ сторонъ, где ихъ богато, повинни ити въ тіи стороны, где ихъ мало. На конецъ чимъ тяжша, чимъ небезпечнѣйша, чимъ вôльше спритности вымагае робота, тымъ дорожше повинна ся платити. — Кождый робôтникъ, що лише зъ працѣ рꙋкъ своихъ жіе, на тое оувагꙋ мати повиненъ, чи щоденне роботы дôстати може, чи нѣ? Если не щоденне, то мꙋситъ си роботꙋ дорожше рахꙋвати, абы зароблѣнымъ грошемъ не ли-

ще при роботѣ, але и въ часахъ, коли дарм̆ȣвати мȣситъ, мо̂гъ жити. На кождый выпадокъ робо̂тникъ, хотай и щоденне роботы до̂стати може, если бо̂льше вымагае за день роботы, ꙗкъ потребȣе, абы въ той день выживъ, не пересаджȣе ще цѣнȣ роботы, бо мȣситъ памѧтати на Недѣлю и свѧта, на часъ недȣги, бо тогды робити не може, мȣситъ памѧтати, абы себе и свою родинȣ, то есть, женȣ съ дѣтьми, котрѝ ще не здалѝ сȣтъ до роботы, стосовне до свого станȣ оутримавъ; бо робо̂тники оумираютъ; на ихъ мѣсце мȣсѧтъ станȣти дрȣгїи, абы робота не терпѣла — а тыми дрȣгими бȣдȣтъ ихъ дѣти. Робота про тое такъ повинна сѧ оплачȣвати, абы непрестанно могла ити далѣй, абы сама собѣ достарчила наслѣднико̂въ.

Звертаючи оувагȣ на обстоѧтельства нашого сельского народа натрȣчаесѧ таѧ оувага, що ихъ ґрȣнта не сȣть дȣже просторонніи, и що ихъ родины сȣть часто многочисленнїи. Близько кождый селѧнинъ може самъ съ своею родиною сво̂й ґрȣнтъ добре обробити а найчастше не лише ґрȣнтъ обробитъ, але мȣ сѧ также богато ще во̂льного часȣ лишае. Той во̂льный часъ не повинни бы селѧне марнȣвати, повинни го оужити до заро̂бкȣ, тамъ где имъ сѧ заробокъ натрȣчае, тамъ где заробити оумѣютъ. Той заробокъ трафлѧе сѧ имъ оу властителей бо̂льшихъ ґрȣнто̂въ, бȣвшихъ ихъ дѣдичѣвъ, котрѝ сами своими силами свое поле обробити не можȣтъ. Такъ Высокое тȣтейше краеве Председательство, ꙗко и Высокое Министерство тȣю зробило оувагȣ, що декотрїи нашѝ селѧне того во̂льного часȣ не конче на заробокъ оуживаютъ. Бо Высокое Председательство о то̂мъ и его причинахъ такъ мовитъ:

„Въ послѣдно минȣвшо̂мъ годȣ постерегло Правительство, же многїи громады о̂тказовалисѧ, своимъ бȣвшимъ панамъ або иншимъ имѣющимъ земскимъ посѣдателѧмъ въ живо за приличнȣ заплатȣ помогати, того же слѣдствомъ значительна часть свѧтого хлѣба марно пропала. Многїи изъ громадъ бȣли ворогами Правительства и правовитости въ той блȣдъ приведенѝ, же они своимъ давнымъ панамъ въ роботѣ помогаючи, зновъ на себе по̂дданьство а помалȣ и паньщинȣ затѧгаютъ. Тїи легковѣрнїи, лȣкавыми людьми въ блȣдъ введенѝ громады прїйшли на той нерозȣмъ, же имъ лȣчше видѣло сѧ бȣти, оу о̂тдаленыхъ пано̂въ на роботȣ наймати сѧ, або немаючи заро̂бкȣ съ недостаткомъ и нȣждою боротисѧ, ꙗкъ своимъ (бȣвшимъ) панамъ помогати: они въ нерозважно̂й, беззасадно̂й боѧзни свое властне — и благо своихъ ближныхъ оскорбили. Инїи громады противно зъ лѣнивства и лȣкавства заперечили такȣю помо̂щъ, и тажко прогрѣшили передъ лицемъ Бога противъ довжностѧмъ милости ближного.“

„И въ истинȣ просвѣдченъ, же честный сельскїй наро̂дъ Галиччины оуже давно о злостливости въ краю бродѧщихъ волоцюго̂въ и о фалшивости ихъ клеветныхъ пошепто̂въ достаточно просвѣдчивсѧ, и до лѣпшого по̂знаньѧ своихъ довжностїй прїйшовъ; але абы народови сельскомȣ всѧке по̂дозрѣнье о̂то̂йнѧти, освѣдчаю емȣ по вторе, же давнѝ о̂тношеньѧ по̂дданчїи къ панамъ и панщина на завсе знесени сȣть, и нїѧкимъ способомъ и николи повернȣти не могȣтъ.“

„Нехай сѧ про тое сельскїй наро̂дъ тою рѣчью не жȣритъ, и не дае сѧ такою беззасадною боѧзнью стримовати, своимъ (бывшимъ) панамъ и иншимъ земскимъ посѣдателѧмъ за приличнȣ заплатȣ въ живо помогати; годитсѧ имъ добрый слȣчай, значительный заро̂бокъ собѣ заслȣжити, свое сȣществованье поправити а про лихȣ добȣ и злиднѣ ꙗкїй прибытокъ сложити.“

Мысль Высокого Министерства въ то̂мъ взглѧдѣ подае Ґазета Вѣденьска зъ 29. Липцѧ въ Числѣ 179:

„Наро̂дъ сельскїй черезъ довгѝ вѣки до безмѣрной панщины принȣждаемый не по̂-

знавъ працѣ въ совѣтственной рѣшимости средствомъ поправы свого состоянія. Великіи соціалніи и политическіи распры, розатреніи оугноблені̂емъ и зависимостію, роздерали тую пропасть межи панами и поддаными що разъ бо̂льше и наповняли сердце подданыхъ великимъ противеньствомъ и недовѣрчивостію."

„Движенія минувшого года совсѣмъ не были къ тому способніи, со изрушені̂емъ о̂тношеній подданчихъ также всякіи слѣды изъ памяти затерти."

„При такихъ обстоятельствахъ не есть диво, же добровольна оугода о заплатѣ межи бувшими дѣдичами а селянами лише дуже тяжко заключеною бути могла, бо не было завѣренія, котребы заключеніе оугоды оулекшало."

„Насупротивъ того селянинъ выстерегаеся всякои толмы съ давнымъ дѣдичомъ, бо боится, же навѣть робота зазаплатна причиною новыхъ требованій, новыхъ довжностій оупотребленою бути може."

„Тое состояніе може не одного дѣдича въ заботу привести, о̂ткольбы до собранія жнива нужныхъ силъ достати, въ заботу, котрую особливо тіи завинили, котріи такъ дуже торопалися, абы селяно̂въ въ волненію и боязни оутримовати, котріи такъ трудилися, оупованіе народа на царское слово подкопати, и селянина поворотомъ панщины и подданства страшити."

„При такихъ обстоятельствахъ буде довжностію правительства обученіемъ посредствовати, и своею силою и честностію народови доси оугнобленному оувѣренность и оупованіе на нове лучше состояніе впоити."

„Во проче рѣчь сама изъ себе явствуе, же селянина до теи совѣсти привести належитъ, же довжность роботы изъ добровольнои зазаплатнои оугоды происходитъ, же никто права не мае, тую истинну о̂тмѣнити, и же про тое о принудительно̂мъ повиновании селяно̂въ до роботы въ жнива въ ніяко̂мъ случаю, по̂дъ ніякимъ оуслові̂емъ ни бесѣда, ни гадка бути не може."

Тое стягае ся на народъ сельскій въ Галиціи; про тое не лише на селянъ руских але и мазурскихъ — але не на всѣхъ, то̂лько на тыхъ, котріи, хотяй имъ ся часу по обробленю власного свого поля лишае, той часъ, мѣсто си що заробити, марнуютъ. Такихъ селянъ и громадъ сельскихъ нашихъ дуже мала часть. Значно бо̂льша часть, якъ намъ доносятъ, оумѣе цѣнити заробокъ и наймае ся охочо до роботы. Честь имъ за тое — а за ихъ прикладомъ най идутъ и тіи, котрымъ закидуютъ лѣнивство. Таже грошъ якій си заробятъ дуже имъ буде потребный. Чижъ не лѣпше теперь си заробити, абы пото̂мъ не гинути зъ голоду? Запомоги оуже оустали; тому теперь тра си заробити, абы въ зимѣ и на веснѣ было зъ чого жити. Коли селяне нашіи зо̂стали во̂льными людьми, чижъ не лѣпше си заробити, абы и ихъ одежина якось бо̂льше выглядала честнѣйше, бо̂льше по людски? Чижъ не бо̂льше былобы то лица, абы и дѣти селянъ мали честну одежъ? Питаемося, въ котро̂мъ селѣ дѣти селяно̂въ маютъ честную одежъ, а не мовимо въ лѣтѣ, але въ зимѣ чоботы? Чижъ не лѣпше заробити и имъ тіи рѣчи посправляти? Чижъ не лѣпше заробити и причинитися до того, абы въ селѣ была школа и абы кожда дитина ходила до школы, абы ся щось доброго научила, абы ся по то̂мъ своимъ розумомъ могла керовати — коли оуже теперь не такъ якъ оу передъ, що керовали людьми настановники? Нове право громадске, котре не задовго выйде въ житье — бо домінія будутъ знесеніи — буде вымагало, абы въ громадѣ были люде розумніи, абы оумѣли справами громадскими добре керовати; чижъ не треба до того школы, чижъ не треба оуже теперь всѣма силами працювати и собѣ заробляти, абы мати въ селѣ школу? Чижъ не лѣпше заробляти, абы си поправити господарство

*

свое, наскладати си, абы си кȣпити потребнои до господарства хȣдобы — спорядити си хатȣ и спратати си гроша, абы го мати на непровидженій припадки? На конецъ и тое треба знати, що панщина мае ся дѣдичамъ сплатити; бȣде она сплачена зо скарбȣ краевого — томȣ на кождого жителя краю, а про тое и на селянина по его доходахъ и маеткȣ бȣде на тȣю цѣль податокъ наложеный. Чижъ не лѣпше працювати и жаднои днины безъ заробкȣ не пȣстити, абы по томъ не прійшло за тяжко? Такъ дѣлаючи нашъ народъ сельскій поправитъ си свою долю — прійде до чести, а дрȣгіи не бȣдȣтъ мȣ закидали, що лѣнивый, не бȣдȣтъ помоврȣвали, що ще не доспѣвъ до свободы, яка мȣ надана *) и не бȣдȣтъ дораджȣвали, абы роботниковъ зъ дрȣгихъ провинцій або навѣть чȣжихъ краѣвъ на жнива до насъ спроваджȣвати и ихъ тȣтъ осаджȣвати; **) чижъ не лѣпше, абы мѣсто дрȣгихъ сами свои зарабляли?

---

## Прошенисьмо о умѣщенье слѣдующого выимка зъ листу дня 6/18 Юлія зъ Перемышля писаного.

Бȣдучи одного разȣ въ Червню въ Перемышли за своими справȣнками, оучȣвемъ въ бȣднѣй день звȣкъ звона великого въ нашôй церквѣ. Цѣкавость мене зôбрала зобачити, що то за набоженьство. И чȣть бȣвемъ на площади школьнôй и оувидѣвемъ, якъ школяри выходячи зъ оучилища роздѣлялися при дверехъ. Одни ишли до латиньской кадедры, то погадавемъ собѣ сȣть запевно Поляки, а дрȣгіи ишли въ правȣ сторонȣ до церкви кадедральной... а тото Рȣсины. Для того чимъ борше поспѣшивемъ запытатися стȣдентôвъ, щобы то бȣло за набоженьство — и сказали менѣ, же то е Празникъ школьный, або иначе день памятный заложенія оучилища Перемыского и зъ той причины бȣде ôтправлятися Слȣжба Божая. Пришовши до церкви оувидѣвемъ школярôвъ по клясахъ пороздѣляныхъ, одни стояли, то певно зъ низшихъ, а дрȣгіи сидѣли въ лавкахъ, то бȣли зъ вышшихъ клясъ Гімназіальныхъ. За ними стоявъ молодый священникъ, то бȣвъ, якъ ся довѣдавемъ, Г. катехета. Слȣжбȣ Божȣю ôтправлялъ оденъ зъ Всеч. Крилошанôвъ Перемыскихъ, а прочіи Всеч Члены Капітȣлы сидѣли въ крилосахъ. Хоръ спѣвакôвъ заведенія приснопамятного Епископа Снѣгȣрского спѣвавъ складно; не бȣло безъ того, щобы и молодцѣ школьніи не бȣли въ томъ хорѣ, бо то ôтъ давна уже хоръ по найбôльшôй части изъ нихъ складавъ ся. Бȣла то Слȣжба Божа благодарственна, якъ зъ ектеній и евангелія дознавемъ ся. Особлившое, що на мене враженье здѣлало, бȣла пѣснь „Слава во вышныхъ Богȣ" возставшими молодцами школьными едноголосно ôтспѣвана. Бо ледво що ôтчиталася молитва благодарственна по заамвонной, заразъ всѣ воскликли: „Слава во вышныхъ Богȣ и на земли миръ во человѣцѣхъ благоволеніе." Тіи слова пѣсни изъ оустъ молодцѣвъ взрȣшили мене не мало, такъ, же и я полȣчаючи ся съ ними мимовольно мȣсѣвемъ спѣвати. Нагадавъ бо я собѣ перешлый рôкъ, якъ то молодь зведена безвѣрными ворохобниками, по оулицахъ выкриковала слова ненависти ко иноплеменникамъ, и навѣть свôй власный рôдъ безбожно ганьбила, а вправляючися въ орȣжію цѣломȣ свѣтови войнȣ выдавала — а нынѣ наши рȣсскіи дѣти, тіи цвѣти народа нашого всѣ единогласно пѣснь спокою спѣваютъ и славȣ голосящи Богȣ желаютъ мира на земли и якъ бы годили (мирили) народы побасненіи кажȣтъ „во человѣцѣхъ благоволеніе." И такъ заохоченый тыми любыми выразами спокою спѣвавемъ зъ цѣлого сердця — ажъ менѣ слова пѣсни, котрȣ и молодь не безъ взрȣшенія спѣвала, слова мовлю! „Гдѣ къ тебѣ

*) „Газета общая австрійска" зъ 4. Серп с. р.
**) Газета „Прессе", зъ 8. Серпня с. р.

прибѣгохъ, научи мя творити волю твою, яко Ты еси Богъ мой Яко оу Тебе есть источникъ живота: во свѣтѣ твоемъ оузримъ свѣтъ" до слезъ проняли и духъ ми заперли, такъ, що не могучи спѣвати въ кутъ оуступивемъ, щобы слезы льючіи ся менѣ по лици обтерти. Видячи бо молодь а межи ними зъ молодшихъ класъ еще дѣти спѣвати слова выражающіи намѣреніе, въ якомъ пришли до церкви, до дому и престола Божого, щобы Госп. Богъ ихъ просвѣтивъ и научивъ волю свою творити, ихъ котріи глядаютъ свѣтла, оу Того, що есть источникомъ правдивой жизни, и благаютъ, щобы только черезъ свѣтло науки его могли оузрѣти свѣтло, могли просвѣтитися правдиво. Що за взнесена мысль, що за прекрасна пѣснь для молоди образующои ся. По сконченомъ набоженьствѣ пойшовемъ за своими справами, а маючи ихъ много отѣхавемъ домовъ, и заклопотавши собѣ голову тыми а потому обовязками парафіальными, не мавемъ вольного часу тіи мои чувства, Вамъ, Честный Друже, описати — были бы помало може и выгасли при щоденныхъ старанахъ господарскихъ, кобы была знову не надала менѣ сь способность ихъ отновити. Приѣхавши бо знову до Перемышля трафивемъ щастливо на набоженьство подобное первому. А довѣдавшися отъ знакомыхъ менѣ студентовъ, же завтра зачинаются ексамина и ретористи просили Г. Катехету о Службу Божую о призваніе помощи св. Духа, вставемъ на другій день раненько и пойшовемъ за моими интересами, щобы посправлявши тіи могемъ бути о семомъ часѣ на набоженьствѣ. А коли оуже зближалася выше означена хвиля пришовемъ до церкви а ставши собѣ въ кутику ждавемъ Службы Божои. И заразъ на голосъ звонка кафедрального сталися сходити студенты и гнетъ была и повна церковъ. Привели еще до того и нормалніи класы со своими оучителями — и очѣковали всѣ тихонько Службы Божои. Въ такой святой тишинѣ давъ ся чути голосъ звонка заповѣдающого початокъ св. Литургіи и брякъ кадильницѣ, и заразъ поприклякала вся молодь колѣна и съ чувствомъ приспѣвала пѣснь: „Царю небесный." Потому цѣлу службу Божую на всѣ ектеніи отповѣдаючи сами съ находящими ихъ питомцами Семинаріи пречудно отслужили. Тутъ знову щось для мене нового, неслыханого. Нигде бо не чувемъ по селахъ, щобы люди всѣ спѣвали, не маютъ бо такого просвѣщенія, въ мѣстахъ заступаютъ ихъ штучніи хоры, а ту вся молодь досить численна, бо на око выдавало ся менѣ ихъ больше якъ 200 — такое мовлю число оучути единоголосно молодыми, чистыми голосами славу Богу спѣвати, то менѣ ся въ житю моемъ не придало. Для того занятый ихъ набожностью спѣвавемъ вразъ съ ними. И такъ нынѣ молодцѣвъ прикладъ до набоженьства мене восхитивъ. Оуважавемъ, же они тымъ набоженьствомъ були дуже занятыми и за честь собѣ мали, бути причастниками такъ великои оферы, Посланіе бо Апостольское и Символь Вѣры двохъ отчитало оученниковъ Гімназіяльныхъ, хотяйемъ въ крилосахъ сидящихъ Алюмновъ бачивъ. Але що мене знову ажъ до слезъ взрушило то была пѣснь: „Да исполнятся оуста наши и пр." особливо, же якійсь тоненькій, дѣтинный голосъ меже иншими отличався, а надовсе слова пѣсни тожь: „и насъ Боже соблюди во твоей святыни вся дни поучатися въ правдѣ твоей" благаючимъ голосомъ отспѣваніи, якбы особливо о тое молилися, щобы Госп. Богъ ихъ невинніи сердца заховавъ въ святости, и щобы обучаючися въ школѣ по вся дни поучалися въ правдѣ (справедливости) Божой и що день въ ней взрастали. Ту нагадавемъ собѣ: „Изъ оустъ младенецъ сущихъ совершалъ еси хвалу." — Многолѣтствіе наймн. Монарсѣ закончило тое такъ чудное, въ тыхъ часахъ незвычайное набоженьство. Жаль ми

вело що такъ борзо закончилося, а хотай цѣлу годину тривало, выдавало менѣ ся лише коротенькôвъ хвильковъ. А коли ся всѣ розойшли поспѣшивемъ до моей свѣтлицѣ въ гостинницю, а взявши паперъ и перо спишу Вамъ, Честный Друже, тое, щобы знову взрушенье чувствъ моихъ не загладили и не знищили щодневніи прикріи жита справы и пр. Г. Т.

Зъ Вѣдня довѣдуемся, же комиссія, наставлена до оустановленія изреченій техническихъ въ законовѣдѣніи ôтъ дня 1го Серпня свою працю продовжае. Членами суть: Шафарикъ председатель комиссіи, Ербенъ, и Рыбичка Чехове; Др. Бекъ и профессоръ Шембера Моравяне; Колларъ и Кузмани Словаки; Стройновскій проф. Кавецкій и Слотвиньскій Поляки; Шашкевичъ, Вислоцкій и Головацкій Русины; Вукъ Стефановичь Сербъ; Мазураничь и Царь Хорваты; Миклошичь, Доленцъ и Мажганъ Краинцѣ. — Дня 1го Серпня председатель Шафарикъ отворивъ засѣданіе промовою въ ческôмъ языцѣ о цѣли, намѣренію и важности собранія, опредѣливъ працѣ, оузнавъ розправнымъ языкомъ на общихъ засѣданіяхъ языкъ нѣмецкій — не выключая однако словянскихъ языкôвъ, покликуючи ся въ тôмъ ôтношеніи на втогôдный соборъ славяньскій въ Празѣ. И такъ истинно при засѣданіяхъ дѣеся, во говорятъ заспôлъ по чески, сербски, и по руски до оуподобы каждого члена. Собраніе роздѣливъ председатель зразу на три ôтдѣлы: ческо-моравско-словацкій, южнословеньскій, и руско-польскій. Однакожъ заразъ показала ся потреба точнѣйшихъ розрядôвъ, и выдѣлено зъ южнословеньского краинскій розрядъ, а руско-польскій роздѣлено на два окремѣшніи розряды. Сербы и Хорвато-Славоньско-Далматинцѣ одинъ пріяли переводъ, но двояким письмомъ, т. е. кирильскимъ и латиньскимъ буде ся печатати. Засѣданія общіи ôтбуваются що другіи день, а решту працюеся въ выдѣлахъ. Языкъ рускій по признанію всѣхъ членôвъ со великою легкостью ôтвѣчае всякимъ требованіямъ законовѣдѣнія: всѣ признали ему повноту выраженія, цѣльность етымологическу, коренность и чистоту: свойства, якими не каждый славяньскіи языкъ повеличатись може: словомъ оказуе ся що разъ явнѣйше, же рускій языкъ межи славяньскими не есть послѣднымъ, а переводъ рускій законôвъ, сочиненый комиссіею въ Львовѣ восторжествуе.

П. М. П. Чоричъ, начальникъ войскъ Комарна пантрующихъ доноситъ, же мятежники поважилися д. 3: с. м. на бригаду барона Барка напасти, а потомъ ею обойшовши, изъ заду загрозити. Зъ той причины ôттягнули нашіи войска на лѣву сторону Дуная: про що дорога зъ Пешту на Ячъ и Рабу до Вѣдня перервана. Такожъ Рабу заяли Мадяры, въ нейже великіи засобы застали.

Графъ Леопольдъ Надасди, наслѣдственный столникъ Комарньской столицѣ за дѣйствительне оучастье въ мадярской вороховнѣ судомъ военнымъ есть осужденый на лишенье своихъ оурядôвъ и достоинствъ, на чотыролѣтну крѣпостну темницю и на заплаченье 100.000 ЗР. ср. на державу.

О южной арміи доносятъ зъ 30. Липня, же банъ Єлачичь знову зачепно противъ Мадярамъ дѣлати поступае. Г. М. Растичь иде зъ Карловичь до Титла, 3. полки кôнноты зъ Иригу до Сланкаменъ. Армія есть найлѣпшимъ духомъ оживлена. Банъ самъ поступае черезъ Дунай на Вилово и Качь.

Зъ Семигорода довѣдуемся, же полученна россійско-ракузска армія въ короткôмъ времени много задѣлати оуспѣла. Бемъ стративъ доси 28 пушокъ, дуже много пороху и 3000 мужа забитыхъ и плѣнныхъ. Отрядъ

вороховникôвъ припертый, Терезбêрекимъ проемикомъ перейшовъ въ 1000. мужа до Волощины и пôддавем Тŷркамъ, котрŷ границѣ пилтрŷютъ. Всѣ засовы Россіанамъ ôтданŷ. Також пишŷтъ, же Бемъ випертый изъ краю перейшовъ границю, ставŷвъ въ Окнѣ и выдававъ ôтозвы до народа рŷмыньского, котрŷ безъ вежкого оуспѣхŷ зôстали; поръшеніа россійскихъ войскъ приндили его оусŷнŷтись до Грошештье и Филипештье. Бемъ мае при собѣ трохи Секельскихъ гŷсарôвъ и розбитки польскихъ легіонôвъ.

---

Телеграфическе посланіе министра Брŷка зъ Милана зъ 6. с. м. до министра Шварценберга доноситъ, же міръ съ Сардиньчиками оуже совершенно заключеный.

---

Всѣ дневники голосатъ о парадахъ и торопанахса Англиканôвъ на рѣчь Мадярôвъ и о противеньствахъ на воперекы политицѣ Австріи и Россіи.

---

Читаемъ, же бŷвшій король Сардиніи Кароль Альбертъ оуже померъ въ Опорто въ Портŷгальщинѣ.

# ВСЯЧИНА.

## Старость.

Весна бŷла, бŷло лѣто, тай осѣнь наспѣла,
Теперь оуже зима прійшла, гора побѣлѣла!
Весновъ сонце зôйшло скоро, тай довго свѣтило,
Въ зимѣ лишь оукосомъ блисло, тай въ низъ са спŷстило; —
Весновъ лŷки красно оубили лѣсы съ ззеленѣли,
Въ осѣнь вѣтеръ листомъ гонитъ, травы зполовѣли; —
Зъ весны пчôлка звŷчно грала, мкъ стрѣла летѣла,
Въ зимѣ сŷмно изтихонька що но забренѣла;
Рѣка лѣтомъ плила шŷмно, береги ломила,
Зимовъ зтихла, омалѣла, ледомъ са покрыла;
Весновъ въ лŷгахъ соловѣѣ громадовъ спѣвали,
Въ осѣнь глŷхо сŷмно въ лŷзѣ, лишь гнѣзда остали,
Мкъ зазŷла въ чŷжôмъ гнѣздкŷ, свôй плôдъ заховала,
Тогды ще разъ на „бŷдь здоровъ,“ въ садкŷ заковала,
Теперь сова на мѣстѣ неи мкъ зъ дзвôнницѣ гŷкне,
Люнŷтъ слезы, серце зъ тŷги що но съ не розпŷкне. —
Бо пщôлка весновъ заграе, сонце замснѣе,
Землм, лŷгомъ, лŷковъ, лѣсомъ въ краѣ ззеленѣе,
Соловѣйчикъ гнѣздо знайде, лŷгами задзвонитъ,
Зазŷла бŷде ковати, гора снѣги стопитъ;
Шŷмно зновŷ берегами загремлтъ си рѣки
Лишь са лѣта молодіи не вернŷтъ на вѣки.

Лŷка з. Р.

# ГОСПОДАРСТВО СѢЛЬСКЕ.

## Де що о бобѣ и о гречцѣ.

(Конецъ.)

Противно де гречка, мкъ мовлтъ не оудае са, отримŷе она лише тôлько кормы, що заледво соломŷ въ цвѣтъ, а зъ цвѣтŷ щось тамъ рŷдакŷ пôдгодŷвати може, але до выгодована рŷдакôвъ въ повное зерно, стравы потребной не мае. Навоженый гнôй, хотай инших пожиточныхъ ведлм рôжныхъ рослинъ и мкъ много мѣститъ въ собѣ, то въ частки, длм гречки незбŷдно потребню кормŷ становацìи, есть оубогіи. Отожъ

тамъ, де гречка, чи то въ гно̂йной чи негно̂йной роли, не мае конче длѧ себе потребнои кормы, абы ажъ повно пожаданого, здоровего выдати могла зерна, додаймо ей незбꙋтно потребной годовли, такого погною, щобы въ частки длѧ ей кормы потребни̂ бꙋвъ заможный, а такъ по̂дгодꙋймо ю. Годꙋемо пчолы, абы сѧ роили и солодкою обдарали насъ патокою; годꙋемо добраною пашею о̂вцѣ, абы довгꙋ, гꙋстенкꙋ и що разъ тоншꙋ давали намъ вовнꙋ; годꙋемо коровы, абы що разъ повнѣйши̂ ско̂пцѣ молока давали; годꙋемъ вепро̂въ, абы грꙋбшꙋ, топнѣйшꙋ мали солонинꙋ; а чомꙋжъ не маемо годꙋвати гречкꙋ, абы насъ плоднѣйшею обдарѧла кашею? Длѧ годо̂вли пчо̂лъ потреба ситы, длѧ о̂вци и коровы потреба красного сѣна, длѧ вепро̂въ жолꙋди потомꙋ мꙋки и хлѣба; а щожъ длѧ гречки? Длѧ каждого давати такꙋю кормꙋ, ꙗкои незбꙋдно жадае его натꙋра, природа. Але абысьмо знали, чого незбꙋдно природа гречки жадае, то слѣдѣмъ зъ ꙗкихъ она головно складае сѧ частїй. Кожда газдинѧ, що золитъ полотна и шматьѧ, знае що лꙋгъ зъ гречаного попелꙋ есть надъ лꙋгъ зъ всѣхъ рослинъ наймоцнїйшїй, оказꙋесѧ зъ того, що частей становѧщихъ мо̂ць, силꙋ лꙋгꙋ, въ гречцѣ есть найбо̂льше, отожъ тїи части становити мꙋсѧтъ складъ ей природы совершенно. Де гречка не оудаесѧ, не доставати мꙋситъ тыхъ до складꙋ ей конче потребныхъ частей, отожъ тамъ ихъ додаймо ей, она по̂дкормитсѧ, каждый рꙋдачокъ засилитъ, выплекае въ повное, здорове зерно. Але мо̂ць лꙋгꙋ въ меншо̂й, лꙋбо бо̂льшой части, зъ каждой рослины пепелъ замыкае въ собѣ, то пепелъ кождый менше, або бо̂льше, надъ всю годовлею есть длѧ гречки найполезнѣйшою, ꙗко найбо̂льше ей природѣ о̂дповѣдный, а то такъ, ꙗкъ пчолѣ медъ, вепрови ведлѧ солонины мꙋка, хлѣбъ, о̂вцѣ и коровѣ трава и красное сѣнце. Ꙗкже гречкꙋ тою то̂лько полезною кормою годовати? Тое двоѧкимъ оучинити можна способомъ: або пепелъ всипати въ землю, а тамъ посѣѧна гречка найси, що ей потребне и оужиточне, сама вызерае, высисае; або вже де що по̂дросло̂й розцвитающо̂йсѧ гречцѣ, даймо впростъ зъ рꙋки нашой той незбꙋдно длѧ выданѧ зерна потребной стравы. Первое оучинити можна такожъ двоѧкимъ способомъ: або готовымъ попеломъ землю оусипати: тꙋю потребно обробити, и посѣѧти гречкꙋ; або мервою, бꙋрѧнами, терньомъ и иншими всѧкими палѧщимисѧ и пепелъ выдающими предметами нивꙋ оустелити и спалити, въ той часъ приорати, землю потребно по̂дъ сѣвъ гречки обробити и такою посѣѧти. Въ то̂мъ взглѧдѣ поле окрыте спорою стернею, не безъ користи по̂дъ гречкꙋ оуправити сѧ може. Вспоманꙋтꙋ мервꙋ, чи тамъ що инше, або и спорꙋ стерню найлꙋчше спалити ранкомъ, по̂дпаливши о̂дъ стороны потѧгающого вѣтрꙋ, жменею околота, або соломы огневи допомагаючи. Въ дрꙋго̂мъ случаю по̂дросло̂й оуже и розцвитающо̂й сѧ гречцѣ, абы на выдаванѧ самого цвѣтꙋ тай тамъ де що мало оужиточныхъ рꙋдако̂въ не поперестававала, але въ здорове и численне выповнѧласѧ зерно, подати кормꙋ потребнꙋю въ простъ зъ рꙋки нашой тымъ способомъ: Погодного о̂дъ вѣтрꙋ во̂льного вечера передъ оупадающою росою вспоманꙋтꙋ гречкꙋ поверха попеломъ добре оусѣѧти. Три корцѣ попелꙋ высѣѧни̂ на моргъ единъ, принесꙋтъ хосенъ не малый. Исполнѣтъ добри̂ люде тꙋю жичливого брата вашого латвꙋю до выконанѧ радꙋ, не есть она порошкомъ на блохы, що тамъ десь ꙗкїйсь продававъ инноплеменникъ, завѣрте ласкаве.

Г. С.

Выдаватель и одповѣдательный Редакторъ А. ПАВЕНЦКІЙ. Типомъ М. Порембы.